

ФЕДЯЄВА М.,
к.е.н., доцент кафедри економічної теорії
та міжнародних економічних відносин
Херсоонсткий державний університет

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В КОНТЕКСТІ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

Завдання розбудови України як демократичної правової держави, її входження в європейські та євроатлантичні структури потребує врахування світового досвіду з питань реформування системи місцевого самоврядування, зокрема тих країн, які мають близькі до України стартові умови розбудови громадянського суспільства, а також конгруентні за історичною траєкторією розвитку інституціонального середовища.

Трансформаційні процеси, які відбуваються в Україні торкнулися і сфери державного регулювання національної економіки. В умовах глобалізації суспільного життя, коли у світі завдяки сучасним технологіям посилюються процеси комунікації та збільшується значення зовнішніх чинників, які впливають на розвиток людей і країн, кожна з них, піклуючись про своє майбутнє, намагається використати всі чинники та механізми сприяння соціально-економічного зростання держави, що забезпечують їй пріоритет і відповідний статус у світовому господарстві.

У контексті економічних, соціокультурних змін, глобалізаційних та інтеграційних процесів, що відбуваються в Україні, зокрема орієнтовані на європейський вектор розвитку, сучасні науковці посилюють увагу до удосконалення державної регуляторної політики на різних рівнях законодавчої і виконавчої гілки влади в країні з урахуванням міжнародного досвіду. Регулювання (від лат. *Regulo* – привожу до порядку) – функція управління, що забезпечує функціонування керованих процесів у рамках заданих параметрів [1].

Виходячи із тлумачення поняття регуляторної політики як напряму державної політики, спрямованого на вдосконалення правового регулювання

господарських відносин, а також адміністративних відносин між регуляторними органами або іншими органами державної влади та суб'єктами господарювання, надзвичайно важливим є недопущення прийняття економічно недоцільних та неефективних регуляторних актів, зменшення втручання держави у діяльність суб'єктів господарювання та усунення перешкод для розвитку господарської діяльності, що здійснюється в межах, у порядку та у спосіб, що встановлені Конституцією та законами країни [2].

Державна регуляторна політика є важливим напрямком державної економічної політики, яка включає систему економічних заходів, що здійснює держава в інтересах розвитку суспільства в цілому, а також окремих соціальних груп населення. На нашу думку в умовах ринкової економіки метою економічної політики має бути: забезпечення необхідної правової бази розвитку національної економіки, перерозподіл доходів та багатств, захист конкуренції, зміна напрямків у розподілі ресурсів країни задля удосконалення структури її національного продукту, ефективний контроль над рівнем інформації та зайнятості населення, стимулювання економічного зростання. Також наголошуємо, що економічна політика – система економічних законів, що їх реалізує держава в інтересах певних соціальних груп населення як всередині країни, так і на міжнародній арені. Вплив економічної політики на розвиток населення країни визначається природою суспільно-економічного ладу, об'єктивними закономірностями його розвитку, формами власності та засобами виробництва. Незаперечним є положення про те, що державна економічна політика передбачає удосконалення правового регулювання відносин між суб'єктами підприємницької діяльності на основі нормативних актів, а також адміністративних відносин між регуляторними органами та іншими органами законодавчої та виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та суб'єктами господарської та підприємницької діяльності, недопущення прийняття економічно неефективних та недоцільних регуляторних актів,

зменшення втручання держави через міністерства, відомства, регуляторні структури і комісії у діяльність підприємств, як державних так і приватних, а головне – усунення перешкод для розвитку та ведення легальної господарської діяльності.

Процес державного регулювання економіки України є постійним і відповідає тим вимогам і завданням, які постають перед соціально-економічним розвитком країни. Основними інструментами державного регулювання економіки є комплексність проведення фінансово-кредитної політики (бюджет, субсидії, податки, заробітна плата, кредити, грошовий обіг, банківський процент та ін.), тому регулювання економіки України повинно здійснюватися як на основі врахування світового досвіду, так і розроблених власних форм і методів, із врахуванням національних (регіональних) особливостей [1].

Отже, поняття державне регулювання економіки розкривається через досить багатоаспектну систему категоріально-понятійного апарату, зокрема, визначення суттєвих характеристик самого терміну регулювання з урахуванням теоретичного і практичного світового досвіду регулювання економіки на різних етапах її розвитку; визначення мети, завдань, принципів, функцій, методів, норм і нормативів, засобів державного регулювання національної економіки.

Стратегічними пріоритетами розвитку регуляторної політики держави в контексті євроінтеграції є: урахування міжнародного досвіду; розвиток креативної економіки; трансформація правового поля відповідно до сучасних тенденцій в країнах ЄС; формування ефективного інституту самоврядування; використання медіативного типу розвитку ідеології. Успішне поєднання цих пріоритетів можливе завдяки використанню SMART-регулювання національної економіки [3;4].

Література:

1. Генеза ринкової економіки (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка, економічний аналіз, економіка підприємства, менеджмент,

маркетинг, фінанси, банки, інвестиції, біржова діяльність): Терміни, поняття персоналії / Укладачі: В.С. Іфтемічук, В.А. Григор'єв, М.І.Маниліч, Г.Д. Шута. // За наук.ред. Г.І.Башнянина і В.С. Іфтемчука. – К.: «Магнолія плюс», 2004.– 688 с.

2. Гальцова О.Л. Державне регулювання економіки в контексті євроінтеграційних устремлінь України: [монографія] / О.Л.Гальцова; Класичний приватний університет. – Запоріжжя: Вид-во КПУ, 2014. – 308 с.

3. Гальцова О.Л. Інституційне середовище та регуляторна політика в розвитку АПК: європейський досвід та вітчизняні реалії / О.Л.Гальцова // Інституціональний вектор економічного розвитку / Institutional Vector of Economic Development: [Збірник наукових праць]. - Вип. 5 (1). - Мелітополь: Вид-во КПУ, 2013. – С. 143-158.

4. Creative economy. Report 2008, The Challenge of Assessing the Creative Economy: towards Informed Policy-making, UNDP, UNCTAD, Geneva, New York 2008. – s. 115.